

Ed. **763. Frumvarp til laga** [282. mál]

um stofnun sameinaðs framhaldsskóla.

(Lagt fyrir Alþingi á 92. löggjafarþingi, 1971—1972.)

1. gr.

Heimilt er menntamálaráðuneytinu og Reykjavíkurborg að stofna til tilraunaskóla, er nefnist sameinaður framhaldsskóli. Skólinn skal vera fyrir nemendur, er lokið hafa skyldunámi, og veiti þeim tiltekin réttindi til sérnáms í framhaldsskólum eða háskóla, svo og menntun og þjálfun í ýmsum starfsgreinum.

2. gr.

Menntamálaráðuneytið fer með yfirstjórn skólans, sem er hluti af skólakerfi Reykjavíkurborgar.

3. gr.

Menntamálaráðuneytið setur skólanum námsskrá og reglugerð að fengnum til-
lögum fræðsluráðs Reykjavíkur. Skal reglugerðin m. a. kveða á um kennslu- og
námsskipan skólans, kennslumagn, námsmat, námsstig nemenda og réttindi þeirra
til framhaldsnáms, þ. á m. til háskólanáms.

4. gr.

Ríkissjóður greiðir 60% af stofnkostnaði skólans, en 40% greiðast af Reykja-
víkurborg.

Laun skólastjóra og kennslulaun greiðir ríkissjóður að fullu í samræmi við
starfsáætlun, sem ráðuneytið og fræðsluráð samþykkja. Annar rekstrarkostnaður
skiptist að jöfnu milli aðila.

5. gr.

Menntamálaráðuneytið og Reykjavíkurborg gera með sér sérstakan samning,
þar sem m. a. skulu sett nánari ákvæði um stjórn skólans og skiptingu kostnaðar
samkvæmt 4. gr.

6. gr.

Lög þessi skal endurskoða eigi síðar en að liðnum fimm árum frá gildistöku
þeirra.

7. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi. Jafnframt falla úr gildi lagaákvæði, er brjóta
kunna í bága við lög þessi.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Með frumvarpi þessu, ef að lögum verður er stofnað til nýs skóla í tilraunaskyni,
sem ætlað er að annast menntun allra nemenda ákveðins skólahverfis á tilteknu
aldurstigi, án tillits til fyrirhugaðrar námsbrautar hvers og eins, og sameinar skól-
inn þannig í eina heild hinar ýmsu tegundir skóla á framhaldsstigi.

Þar sem hér er um að ræða frávík frá því skipulagi, sem nú er lögboðið, er
nauðsynlegt að afla tilraun þessari lagaheimildar.

Markmið þeirrar tilraunar, sem felst í stofnun slíks skóla, er sumpart hagkvæm-
ara ytra skipulag, en þó umfram allt breytingar á hinu innra skólastarfi, er miða að
því að auka jafnrétti nemenda með ólíka hæfileika og ólík áhugaefni og að draga
úr því vanmati og vanrækslu á tilteknum námsbrautum, sem skiptingu námsbrauta
á aðskildar og ólíkar skólagerðir hættir til að hafa í för með sér.

Jafnframt stefnir tilraunin að því að gefa nemendum tækifæri til að velja sér
námsbraut í sem fyllstu samræmi við þann áhuga og getu, sem vaxandi þroski þeirra
á framhaldsskólaaldrinum kann að leiða í ljós, og að hverfa frá þeirri hefð, að
nemendum sé við ákveðinn aldur skipað í skóla, þar sem þeir eru í eitt skipti fyrir
öll útilokaðir frá tilteknum námsbrautum. Sameining sem flestra námsbrauta í einni
skólastofnun auðveldar mjög flutning milli námsbrauta og eykur þannig tækifæri
nemenda til að velja sér endanlegan námsferil og starfsferil við sitt hæfi.

Megineinkenni hins sameinaða framhaldsskóla er því, að nemendur hans geta
valið um fjölbreytt nám og mismunandi námsbrautir, hvort heldur til undirbúnings
undir störf í hinum ýmsu greinum atvinnulífsins eða undir áframhaldandi nám í
sérskólum og háskóla eða öðrum menntastofnunum á háskólastigi. Sem dæmi um
námsbrautir má nefna menntaskólanám, verzlunarnám, hússtjórnarnám og iðn-, iðju-
og tækninám. Þótt svo sé til ætlað, að skólinn bjóði kennslu allt að stúdentsprófi, er

jafnframt gert ráð fyrir skemmri námsferlum, allt eftir eðli þess náms, er nemendur stunda og kröfum þeirra starfa eða sérnáms, sem þeir stefna að.

Athugasemdir við einstakar greinar frumvarpsins.

Um 1. gr.

Til viðbótar því, sem hér að framan er sagt, skal aðeins á það bent, að tilraunaskóli sá, sem hér um ræðir, spannar fleiri en eitt skólastig, þ. á m. gagnfræðastigið, þar sem skólar eru reknir sameiginlega af ríki og sveitarfélögum, og menntaskólastigið, sem er algjörlega á vegum ríkisins. Af þeim sökum er heimild til stofnunar tilraunaskólans veitt menntamálaráðuneytinu og Reykjavíkurborg í sameiningu.

Um 2. gr.

Til að tryggja stöðu skólans innan hins almenna skólakerfis og réttindi nemenda hans til jafns við nemendur annarra sambærilegra skóla, er nauðsynlegt að skól-
anum sé sett sérstök reglugerð, er kveði á um þau atriði er í greininni getur. Jafnframt krefst tilraunastarfsemi skólans annarra skilyrða en núverandi framhaldsskólar búa við, m. a. um mannahald og starfsaðstöðu alla og er nauðsynlegt að fyrir þessu sé séð í sérstakri reglugerð.

Um 3. gr.

Hér er kveðið á um að menntamálaráðuneytið skuli með reglugerð ákveða náms-
skrá skólans, m. a. setja sérstök ákvæði er kveði á um kennslu og námsskipan skólans og réttindi, er nemandi geti öðlzt með ákveðnu námsstigi í honum.

Um 4. gr.

Í þessari grein er kveðið á um skiptingu kostnaðar af stofnun og rekstri skólans, en vegna eðlis hans þótti rétt að setja um það skýr ákvæði. Miðað er við að ríkissjóður greiði 60% af stofnkostnaði skólans, laun skólastjóra og kennara í samræmi við samþykktá starfsáætlun og helming annars kostnaðar. Er hér miðað við að þátttaka ríkissjóðs verði sem næst því er yrði, ef byggðir yrðu og starfræktir skólar samkvæmt núverandi skólafyrirkomulagi yfir þann nemendafjölda, er sameinuðum framhaldsskóla er ætlað að hýsa. Rétt þykir að undirstrika hér, að ekki er um aukningu skólastarfs að ræða heldur skipulagsbreytingu og er því eðlilegast að hvor aðili, ríki og borg, beri kostnað í svipuðum hlutföllum og verða mundi að óbreyttu skipulagi.

Um 5. gr.

Gert er ráð fyrir að gerður verði sérstakur samningur, þar sem m. a. verði kveðið nánar á um ýmis framkvæmdaratriði og einnig skal þar setja ákvæði um stjórnun stofnunarinnar og starfsmannahald.

Um 6. gr.

Vegna þeirrar sérstöðu, sem þessi stofnun mun hafa, þykir rétt að setja ákvæði um að endurskoða skuli ákvæði um hana að fenginni reynslu nokkurra ára og er hér miðað við 5 ár.

Um 7. gr.

Þarfnast ekki skýringa.